

Wyrok z dnia 8 kwietnia 1998 r.

I PKN 32/98

Funkcjonowanie zespołu obsługi finansowania zadań oświaty w gminie i powiększenie stanu zatrudnienia w tym zespole, może wskazywać na pozorność likwidacji stanowisk pracy.

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Zbigniew Myszkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 1998 r. sprawy z powództwa Barbary K. przeciwko Urzędowi Gminy w P. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 16 września 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Ciechanowie z dnia 26 maja 1997 r. [...] oraz przekazał sprawę temu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Ciechanowie wyrokiem z dnia 26 maja 1997 r. [...] w sprawie z powództwa Barbary K. przeciwko Urzędowi Gminy w P. o przywrócenie do pracy, zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.526 zł tytułem odszkodowania za sprzeczne z prawem rozwiązanie stosunku pracy oraz 100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 842 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona w pozwanym Urzędzie Gminy od 2 stycznia 1996 r. na podstawie umowy o pracę na czas nie określony na stanowisku starszej księgowej w Zespole Nadzoru i Obsługi Szkół. W dniu 31 lipca 1996 r. wręczono powódce wypowiedzenie umowy o pracę ze skutkiem na dzień 31 października 1996 r. Jako przyczynę wypowiedzenia umowy pracodawca wskazał

zamierzoną likwidację etatu. Po rozwiązaniu z powódką umowy o pracę etat nie został zlikwidowany, lecz zatrudniono na miejsce powódki inną osobę, która przedtem nie pracowała w pozwanym zakładzie pracy.

Rada Gminy w P. w dniu 24 kwietnia 1997 r. podjęła uchwałę [...], mocą której zlikwidowała z dniem 1 maja 1997 r. Zespół Nadzoru i Obsługi Szkół w P., czyli zakład, w którym powódka pracowała przed wypowiedzeniem umowy o pracę. Sąd Rejonowy uznał, że z materiału zebranego w sprawie wynika, iż zamierzona likwidacja etatu stanowiła przyczynę pozorną, a więc brak było uzasadnienia wypowiedzenia powódce umowy o pracę, gdyż na jej miejsce zatrudniono innego pracownika. Konsekwencją braku zasadności wypowiedzenia umowy o pracę jest przywrócenie do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko. Jednakże Sąd zastosował art. 45 § 2 KP i nie uwzględnił żądanego przez powódkę przywrócenia do pracy, gdyż takie żądanie było niemożliwe do uwzględnienia z powodu likwidacji Zespołu Nadzoru i Obsługi Szkół w P. na mocy wymienionej uchwały Rady Gminy. Dlatego Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki odszkodowanie na podstawie art. 47¹ KP.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 16 września 1997 r. [...] oddalił apelację powódki od powyższego wyroku Sądu pierwszej instancji. W uzasadnieniu wyroku Sąd Wojewódzki podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji. Uznał, że apelacja powódki nie może być uwzględniona, gdyż Sąd nie jest uprawniony do kwestionowania ważności uchwał Rady Gminy oraz uznania jej za pozorną i nie wywołującą skutków prawnych. Pogląd ten Sąd wyraził w związku z zarzutem apelacji, że pomimo powzięcia uchwały przez Radę Gminy, Zespół Nadzoru i Obsługi Szkół, w którym powódka była zatrudniona nadal funkcjonuje. Rada Gminy nie zmieniła wymienionej uchwały, a ponadto w dniu 25 czerwca 1997 r. podjęła uchwałę w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy w P., przekazując realizację budżetu w zakresie finansowania oświaty w gminie Referatowi Organizacyjnemu. Zmiana ta nastąpiła w konsekwencji decyzji o likwidacji Zespołu Nadzoru i Obsługi Szkół w P. Z tych względów - zdaniem Sądu Wojewódzkiego - zasadne są ustalenia, że przywrócenie powódki do pracy w dacie wypowiedzenia nie było możliwe, pomimo iż powódka czuje się subiektywnie pokrzywdzona, gdyż zrezygnowała z pracy w Szkole Podstawowej w celu zatrudnienia się w wymienionym Zespole Nadzoru i Obsługi Szkół. Nie może to jednak rzutować na rozstrzygnięcie sprawy, które opiera się na obiektywnych przesłankach, wynikających z ustalonego stanu faktycznego.

Od powyższego wyroku Sądu Wojewódzkiego pełnomocnik powódki wniósł kasację, w której zarzucił temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 1 pkt 2 KP w związku z art. 45 § 1 KP i art. 56 KP. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący podał, że o pozorności zmian Regulaminu Organizacyjnego świadczy fakt funkcjonowania nadal Zespołu o niezmiennych zadaniach, a nadto jego powiększenie o nowo zatrudnionych pracowników: Ewę D. i Andrzeja L. Fakty te znalazły potwierdzenie w materiale dowodowym i świadczą o tym, że rozwiązanie umowy o pracę z powódką nastąpiło z naruszeniem prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona, pomimo zbędnego i niewłaściwego powołania w jej zarzucie naruszenia prawa materialnego, to jest przepisów art. 30 § 1 pkt 2 i art. 56 KP, obok uzasadnionego zarzutu naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 45 § 1 KP. Podzielając ustalenia Sądu pierwszej instancji, że nie było uzasadnienia do wypowiedzenia powódce umowy o pracę, gdyż likwidacja etatu była przyczyną pozorną, a nie rzeczywistą, Sąd Wojewódzki nie dostrzegł jednak braku konkretnych ustaleń faktycznych tego Sądu, które przemawiałyby za niemożliwością przywrócenia powódki do pracy. W materiale dowodowym znalazły potwierdzenie fakty zatrudnienia przez Gminę innej osoby na miejsce zwolnione przez powódkę, jak również powiększenia stanu zatrudnienia o dalsze dwie osoby na skutek przyjęcia do pracy nowych pracowników. W tych okolicznościach - zdaniem Sądu Najwyższego - odmowa uwzględnienia jej żądania przywrócenia do pracy nie jest usprawiedliwiona rzeczywistą niemożliwością zatrudnienia powódki. Nie można także zgodzić się z poglądem Sądów obu instancji, że przywrócenie powódki do pracy nie było możliwe z powodu likwidacji Zespołu Nadzoru i Obsługi Szkół, którego niezmiennione zadania i obowiązki są nadal wykonywane w tym samym Urzędzie w ramach nieistotnych zmian wewnątrzorganizacyjnych. Funkcjonowanie zespołu obsługi finansowania zadań oświaty w gminie i powiększenie w krótkim czasie stanu zatrudnienia w tym zespole w toku trwania niniejszego procesu może wskazywać na to, że pracodawca dysponował stanowiskami pracy odpowiednimi do kwalifikacji powódki. Jeżeli w

takim wypadku pracodawca nie mając zastrzeżeń do pracy pracownika dokonał wypowiedzenia definitywnego umowy o pracę bez zaproponowania pracownikowi innej pracy, którą dysponował, pracownik może zasadnie domagać się restytucji swego zatrudnienia na zasadzie art. 45 § 1 KP w razie nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę. W tej sytuacji - zdaniem Sądu Najwyższego - Sąd Pracy ma obowiązek orzeczenia przywrócenia pracownika do pracy w razie nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę, który wynika wprost z art. 45 § 1 KP. Sądy obu instancji nie poczyniły niezbędnych ustaleń faktycznych, które uzasadniałyby zastosowanie art. 45 § 2 KP. W związku z tym zarzut kasacji naruszenia przez Sąd zaskarżonym wyrokiem art. 45 § 1 KP jest zasadny. Problem odmowy restytucji rozwiązanego stosunku pracy powódki wymaga uzupełniających ustaleń faktycznych wobec braku przekonywająco umotywowanych podstaw do zastosowania w sprawie przepisu art. 45 § 2 KP i wnikliwej oceny prawnej całokształtu okoliczności faktycznych z uwzględnieniem należytej ochrony przewidzianych prawem roszczeń pracownika.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że kasacja podlega uwzględnieniu i dlatego na zasadzie art. 393¹³ KPC orzekł, jak w sentencji.

=====